

Блок 2. Україна в процесі боротьби за збереження національної ідеї

Урок 20. Директорія УНР. ЗУНР. Польсько-українська війна. Акт Злуки УНР і ЗУНР

Історія України • ПМ • I курс • 1 година

Головна думка

Після падіння Гетьманату владу в Наддніпрянщині перебрала Директорія, а на західноукраїнських землях постала ЗУНР. Обидві держави прагнули незалежності, але опинилися між більшовиками, білогвардійцями, Польщею та іншими силами.

На уроці потрібно зрозуміти	Після уроку студент/студентка зможе
антигетьманське повстання і Директорія; проголошення ЗУНР; Польсько-українська війна; Акт Злуки.	пояснювати ключові поняття; називати основні дати; аналізувати причини й наслідки; робити короткий історичний висновок.

Дата	Що запам'ятати
1 листопада 1918	Листопадовий зрив у Львові.
13 листопада 1918	проголошення ЗУНР.
14 грудня 1918	відновлення УНР Директорією.

Матеріал подано як готовий конспект-презентацію: його можна показувати на екрані або роздати студентам для самостійного опрацювання.

1. Карта уроку: логіка вивчення теми

Крок	Питання уроку	Що потрібно запам'ятати
1	Антигетьманське повстання і директорія	причини → перебіг → наслідки → значення
2	Проголошення зунр	причини → перебіг → наслідки → значення
3	Польсько-українська війна	причини → перебіг → наслідки → значення
4	Акт злуки	причини → перебіг → наслідки → значення
5	Труднощі об'єднання і війна на кілька фронтів	причини → перебіг → наслідки → значення

Проблемне питання

Яке значення мала тема «Директорія УНР. ЗУНР. Польсько-українська війна. Акт Злуки УНР і ЗУНР» для розвитку українського суспільства, державності або національної ідеї?

Поняття	Навіщо потрібне на уроці
Директорія	допомагає точно пояснити явище: колегіальний орган влади УНР після повалення Гетьманату.
ЗУНР	допомагає точно пояснити явище: Західноукраїнська Народна Республіка.
Акт Злуки	допомагає точно пояснити явище: проголошення об'єднання УНР і ЗУНР.

2. Історичний контекст

Тема уроку розкриває один із ключових етапів історії України: директорія унр. зунр. польсько-українська війна. акт злуки унр і зунр.

Щоб зрозуміти цей матеріал, важливо бачити зв'язок між політичними рішеннями, соціальними змінами, культурою та повсякденним життям людей.

Матеріал подано як конспект-презентацію: визначення, дати, таблиці й схеми можна використовувати для пояснення і

самостійного опрацювання.

Історичний фактор	Що він змінює	На що звернути увагу
Антигетьманське повстання і директорія	впливає на владу, суспільство, культуру або економіку	які групи виграли, які втратили, які наслідки залишилися
Проголошення зунр	впливає на владу, суспільство, культуру або економіку	які групи виграли, які втратили, які наслідки залишилися
Польсько-українська війна	впливає на владу, суспільство, культуру або економіку	які групи виграли, які втратили, які наслідки залишилися
Акт злуки	впливає на владу, суспільство, культуру або економіку	які групи виграли, які втратили, які наслідки залишилися

Алгоритм аналізу

1) Назвіть явище. 2) Вкажіть час і місце. 3) Поясніть причини. 4) Назвіть учасників. 5) Сформулюйте наслідки для українського суспільства.

3. Основний зміст теми

Пункт	Пояснення
Директорія	Повернула назву УНР, але мусила діяти в умовах війни, хаосу і нестачі ресурсів.
ЗУНР	Постала після розпаду Австро-Угорщини як держава західних українців.
Польсько-українська війна	Боротьба за Східну Галичину, насамперед Львів, стала головним викликом ЗУНР.
Акт Злуки	Урочисто проголосив єдність УНР і ЗУНР, але реальне об'єднання ускладнювала війна.
Війна на кілька фронтів	Українські сили протистояли більшовикам, білим, Польщі та іншим силам.

Проміжний висновок

Історичні події не існують окремо: економіка, влада, культура, війни, соціальні групи й міжнародна ситуація взаємно впливають одна на одну.

Типова помилка

Не зводьте відповідь до переліку дат. Історія вимагає пояснення: чому подія стала можливою, які сили діяли, кого вона посилила або послабила.

4. Причини, перебіг і наслідки

Причина / умова	Як проявлялася	Наслідок
Антигетьманське повстання і директорія	створювала нові можливості або конфлікти для українців	впливала на політичний розвиток, культуру, права або державність
Проголошення зунр	створювала нові можливості або конфлікти для українців	впливала на політичний розвиток, культуру, права або державність
Польсько-українська війна	створювала нові можливості або конфлікти для українців	впливала на політичний розвиток, культуру, права або державність
Акт злуки	створювала нові можливості або конфлікти для українців	впливала на політичний розвиток, культуру, права або державність
Труднощі об'єднання і війна на кілька фронтів	створювала нові можливості або конфлікти для українців	впливала на політичний розвиток, культуру, права або державність

Запам'ятай формулу відповіді

Повна відповідь з історії має містити не тільки “що сталося”, а й “чому сталося”, “хто брав участь”, “чим завершилося” і “чому це важливо”.

Причини	Подія	Наслідки
передумови, суперечності, інтереси груп	конкретні рішення, війни, реформи або організації	зміни у владі, правах, культурі, території, суспільстві

5. Діячі, організації та суспільні сили

Хто / що	Роль у темі
Симон Петлюра	один із керівників Директорії, Головний отаман військ УНР.
Володимир Винниченко	голова Директорії на початку.

Хто / що	Роль у темі
Євген Петрушевич	президент ЗУНР.
Українська Галицька армія	військова сила ЗУНР.
Польські сили	противник у боротьбі за Східну Галичину.

Методична підказка

Коли називаєте історичну особу або організацію, одразу пояснюйте її дію: створив, очолив, підтримав, заборонив, реформував, проголосив, придушив.

Питання до діяча/організації	Відповідь має містити
Яку мету мав?	політичну, соціальну, культурну або військову мету
Якими методами діяв?	реформи, війна, дипломатія, пропаганда, самоорганізація
Який наслідок?	що змінилося після його/її діяльності

6. Основні поняття

Поняття	Коротке визначення
Директорія	колегіальний орган влади УНР після повалення Гетьманату.
ЗУНР	Західноукраїнська Народна Республіка.
Акт Злуки	проголошення об'єднання УНР і ЗУНР.
Соборність	ідея єдності всіх українських земель.

Поняття	Як використати у відповіді
Директорія	Скажіть: «Директорія - це ...», а потім наведіть приклад із теми уроку.
ЗУНР	Скажіть: «ЗУНР - це ...», а потім наведіть приклад із теми уроку.
Акт Злуки	Скажіть: «Акт Злуки - це ...», а потім наведіть приклад із теми уроку.
Соборність	Скажіть: «Соборність - це ...», а потім наведіть приклад із теми уроку.

Як відповідати

Визначення потрібно не зазубрювати механічно, а пояснювати своїми словами і наводити історичний приклад із теми.

7. Основні дати

Дата / період	Подія / значення
1 листопада 1918	Листопадовий зрив у Львові.
13 листопада 1918	проголошення ЗУНР.
14 грудня 1918	відновлення УНР Директорією.
22 січня 1919	Акт Злуки УНР і ЗУНР.
1918-1919	Польсько-українська війна.

Хронологічна стрічка

1 листопада 1918 → 13 листопада 1918 → 14 грудня 1918 → 22 січня 1919 → 1918-1919

Як вчити дати

Дати варто групувати за логікою: передумови → ключова подія → наслідки. Тоді вони не перетворюються на випадковий список.

8. Схема для розуміння

Що відбувається	Механізм	Результат
Директорія	ключові дії та суперечності	історичний результат
ЗУНР	ключові дії та суперечності	історичний результат
Польсько-українська війна	ключові дії та суперечності	історичний результат

Схему можна використати як план усної відповіді або як основу для короткого письмового конспекту.

Завдання	Як виконати
Перетворіть схему на текст	кожен рядок схеми запишіть як окреме речення з причинно-наслідковим зв'язком.
Додайте факт	до кожного рядка підберіть дату, особу або приклад із теми.

9. Підсумок уроку

Теза	Пояснення
1. Після падіння Гетьманату владу в Наддніпрянщині перебрала Директорія, а на західноукраїнських землях постала ЗУНР.	Це положення треба вміти підтвердити фактом, датою або прикладом із уроку.
2. Тему потрібно розуміти через зв'язок причин, дій учасників і наслідків.	Це положення треба вміти підтвердити фактом, датою або прикладом із уроку.
3. Для повної відповіді використовуйте поняття, дату, приклад і власний висновок.	Це положення треба вміти підтвердити фактом, датою або прикладом із уроку.

Відповідь на проблемне питання

Тема «Директорія УНР. ЗУНР. Польсько-українська війна. Акт Злуки УНР і ЗУНР» показує, що українська історія розвивалася через поєднання внутрішніх процесів і зовнішніх викликів. Її значення потрібно оцінювати за впливом на права людей, культуру, державність і національну ідентичність.

Для усної відповіді

Починайте з короткої тези, далі наведіть 2-3 факти, одну дату і завершіть власним історичним висновком.

10. Перевір себе

Рівень	Завдання
Базовий	Дайте визначення 3-4 основних понять уроку. Назвіть 3 ключові дати.
Середній	Складіть хронологічний ланцюжок подій і поясніть, чому вони пов'язані.

Рівень	Завдання
Достатній	Порівняйте дві сили, організації або явища з теми за критеріями: мета, методи, наслідки.
Високий	Дайте аргументовану відповідь на проблемне питання уроку. Використайте щонайменше два факти і одну дату.

Міні-тест	Варіанти відповіді
1. Найважливіше в темі - це...	А лише дата; Б причина, перебіг і наслідки; В тільки прізвища; Г випадковий факт.
2. Повна історична відповідь має містити...	А поняття, дату, приклад і висновок; Б тільки емоцію; В лише цитату; Г тільки переказ назви.
3. Історичне значення події - це...	А її вплив на подальший розвиток; Б місце на сторінці; В складність назви; Г кількість учасників.

Відповіді

1 - Б; 2 - А; 3 - А.